Akčný plán boja proti zlatému žltnutiu viniča a vektoru *Scaphoideus titanus* pre okres Komárno

Ing. Vladimír Urmanič
generálny riaditeľ

Číslo záznamu: 59255/2025
Číslo spisu: 28518/2025-220
Dátum: 05.12.2025
Účinnosť od: 01.01.2026
Účinnosť do: doba neurčitá
Preskúmanie: každý rok

Obsah

ÚVOD 2
I. CIELE AKČNÉHO PLÁNU 2
1. Východiskové údaje a situácia 2
2. Vyčlenenie zón v okrese Komárno 3
II. POPIS OCHORENIA 4
III. PLÁNY KONTROLY A ODBERY VZORIEK 6
IV. ZÁZNAMY Z KONTROL 6
V. OZNAMOVACIA POVINNOSŤ A KONTAKTY NA INŠPEKTOROV ÚKSÚP 7
VI. RASTLINOLEKÁRSKE OPATRENIA A POVINNOSTI PRE OKRES KOMÁRNO 7
VII. ZÁKAZY V ZAMORENEJ ZÓNE 10
VIII. KOMUNIKÁCIA S VEREJNOSŤOU A INFORMOVANIE VEREJNOSTI 10
IX. ČASOVÝ HARMONOGRAM ÚLOH PRE OKRES KOMÁRNO 11
X. KALENDÁR VÝKONU OPATRENÍ PROTI GFDP 12
XI. STRUČNÉ ROZDELENIE KOMPTETENCIÍ A ZODPOVEDNOSTI 14
XII. VYHODNOTENIE 14
XIII. SKRATKY A DEFINÍCIE 15
XIV. PRÍLOHY 16
1. Schéma ochrany a povolené prípravky na ochranu rastlín proti vektorom 16
2. Informačný leták 16

ÚVOD

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave, Odbor ochrany rastlín (ďalej len „ÚKSÚP“) vypracoval pre okres Komárno akčný plán zameraný na eradikáciu a kontrolu fytoplazmy, ktorá je pôvodcom ochorenia zlatého žltnutia viniča (Grapevine flavescence dorée phytoplasma, ďalej len „GFDP“).

GFDP je ekonomicky významný škodca pre vinič hroznorodý **(***Vitis vinifera***)** a z toho dôvodu je podľa európskej legislatívy zaradená medzi karanténnych škodcov Únie. GFDP ako všetky fytoplazmy, je lokalizovaná v cievnych zväzkoch napadnutého viniča odkiaľ je prijímaná vektormi pre ďalší prenos. Jediný infikovaný exemplár môže stačiť na prenos ochorenia a na začiatok hromadnej nákazy. Genotyp GFDP s označením M54, ktorý sa vyskytuje na Slovensku, patrí medzi agresívne formy tohto ochorenia a vyskytuje sa aj v Maďarsku a Slovinsku.

I. CIELE AKČNÉHO PLÁNU

- Zastaviť šírenie GFDP v rámci okresov s vyhlásenou karanténou (v zamorenej aj v nárazníkovej zóne).
- Ochrana zdravých vinohradov v postihnutom regióne.
- Zabezpečiť koordinované opatrenia všetkých dotknutých subjektov – vinohradníkov, vlastníkov pozemkov, kontrolných orgánov.
- GFDP dostať pod kontrolu a zamedziť šírenie GFDP do nepostihnutých oblastí (oblasti mimo vyhlásenej karantény).
- Zaviesť do praxe pravidelnú kontrolu zdravotného stavu viniča, využívanie lepových dosiek na monitoring vektora *Scaphoideus titanus*, používať POR proti vektorom.
- Vzájomná spolupráca a zodpovedný prístup všetkých dotknutých.

---

1. Východiskové údaje a situácia

- V obciach Marcelová, Modrany a Svätý Peter, okres Komárno, Nitriansky kraj bol dňa 9.10.2025, 3.10.2025 a 9.10.2025 úradne potvrdený výskyt GFDP. V okrese Komárno bola 16. októbra 2025 vyhlásená karanténa.
- Obce Marcelová, Modrany a Svätý Peter patria podľa členenia vinohradníckych rajónov pod Hurbanovský rajón.
- Celý okres Komárno podľa členenia vinohradníckych rajónov obsahuje okrem Hurbanovského rajónu aj Dunajskostredský rajón a Komárňanský rajón čo znamená, že sa tu nachádza viac vinohradníckych obcí relevantných pre prieskumy.
- Členenie vinohradníckych okresov nie je zhodné s administratívnych členením obcí Slovenska.
- ÚKSÚP zasiela návrh na vyhlásenie karantény podľa administratívneho členenia obcí Slovenska.
- Ako karanténne ochorenie vyžaduje okamžité a koordinované opatrenia na zastavenie šírenia, najmä kvôli vektorom a možným alternatívnym hostiteľom.

2. Vyčlenenie zón v okrese Komárno

Pre okres Komárno je vyčlenená zamorená zóna (kde už bol výskyt potvrdený) a nárazníková zóna nasledovne:

- **Zamorená zóna**:
  1. Obec Marcelová
  2. Obec Modrany
  3. Obec Svätý Peter

- **Nárazníková zóna** – celý okres Komárno, tzn. nasledovné obce a mestá:
  1. Mesto Komárno
  2. Obec Bajč
  3. Obec Bodza
  4. Obec Bátorove Kosihy
  5. Obec Bodzianske Lúky
  6. Obec Brestovec
  7. Obec Búč
  8. Obec Čalovec
  9. Obec Chotín
  10. Obec Číčov
  11. Obec Dedina Mládeže
  12. Obec Dulovce
  13. Obec Holiare
  14. Mesto Hurbanovo
  15. Obec Imeľ
  16. Obec Iža
  17. Obec Kameničná
  18. Obec Klížska Nemá
  19. Mesto Kolárovo
  20. Obec Kravany nad Dunajom
  21. Obec Lipové
  22. Obec Martovce
  23. Obec Moča
  24. Obec Mudroňovo
  25. Mesto Nesvady
  26. Obec Okoličná na Ostrove
  27. Obec Patince
  28. Obec Pribeta
  29. Obec Radvaň nad Dunajom
  30. Obec Sokolce
  31. Obec Šrobárová
  32. Obec Tôň
  33. Obec Trávnik
  34. Obec Veľké Kosihy
  35. Obec Virt
  36. Obec Vrbová nad Váhom
  37. Obec Zemianska Olča
  38. Obec Zlatná na Ostrove

II. POPIS OCHORENIA

- GFDP je organizmus, ktorý nie je možné pozorovať voľným okom. Je to jednoduchý typ baktérie bez bunkovej steny, ktorá osídľuje cievne zväzky hostiteľskej rastliny.
- Rastliny napadnuté GFDP nie možné z tohto ochorenia vyliečiť ani zregenerovať.
- GFDP sa cievnymi zväzkami na jeseň zaťahuje do koreňového systému rastliny, z toho dôvodu sa počas zimného obdobia rastliny nevzorkujú, nakoľko by výsledky vykazovali falošnú negativitu.

Zemepisné rozšírenie:

GFDP bola zavlečená do Európy zo Severnej Ameriky.

Výskyt GFDP v rámci sveta je iba v Európe v nasledovných krajinách – Česká republika, Čierna Hora, Francúzsko, Chorvátsko, Maďarsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovinsko, Srbsko, Španielsko, Švajčiarsko, Taliansko.

Príznaky napadnutia:
- Príznaky sú často nepravidelne rozmiestnené v poraste kvôli prenosu ochorenia vektormi.
- V letnom období sa vyskytuje žltnutie alebo červenanie listov viniča.
- Listy sa stáčajú nadol a medzižilové oblasti môžu nekrotizovať, vysychať a trhať sa.
- Výhonky vykazujú známky zlého vyzrievania, pričom sa striedajú zelené a zdrevnatené časti.
- Výhonky sú tenké a prevísajúce, počas zimy tmavnú a odumierajú.
- Kvetenstvo vysychá a odpadáva, bobule sa scvrkávajú.
- Napadnuté strapce majú nízky obsah cukru.

Možnosť zámeny:

1. *Phytoplasma solani* (PHYPSO)– fytoplazma stolburu (stolbur)

Viditeľné príznaky napadnutia stolburom sú rovnaké ako príznaky napadnutia GFDP. Tieto dve ochorenia nie je možné od seba rozlíšiť vizuálnou kontrolou. Podozrenie na výskyt týchto fytoplaziem je možné v poraste vizuálne odlíšiť podľa charakteru šírenia. Vinič napadnutý stolburom sa vo výsadbách vyskytuje skôr jednotlivo a šírenie je pomalšie. V prípade viniča napadnutého GFDP a za prítomnosti vektora *Scaphoideus titanus* sa v poraste vyskytujú príznaky v ohniskách a na ďalšie rastliny sa šíria rýchlejšie. Spoľahlivo rozlíšiť tieto dve fytoplazmy možno iba laboratórnym testovaním na molekulárnej úrovni (sekvenáciou DNA).

2. Grapevine leafroll-associated viruses (GLRAV1)– zvinutka – vírusové ochorenie

Okraje listov na spodnej strane čepele napadnutých rastlín sa počas leta začínajú zvinovať a listy sa predčasne sfarbujú. Listy napadnutých rastlín sú krehké a drsné.

3. Fyziologické ochorenia spôsobené nedostatkom živín a mechanické poškodenia spôsobené prejazdom techniky, prácami vo vinohrade a počasím.

Hostiteľské rastliny:

- druhy z rodu vinič (*Vitis spp.)*:
  vinič hroznorodý (*Vitis vinifera*), vinič lesný (*Vitis vinifera* subsp. *sylvestris*), *Vitis acerifolia*, vinič amurský (*Vitis amurensis*), vinič Berlandierov (*Vitis berlandieri*), *Vitis coignetiae, Vitis hybrids*, vinič líščí (*Vitis labrusca*), *Vitis pentagona*, vinič pobrežný (*Vitis riparia*), vinič skalný (*Vitis rupestris), Vitis x champinii* a *Vitis x doaniana,*
- pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*) – invázna drevina,
- jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jelša sivá (*Alnus incana*),
- lieska obyčajná (*Corylus avellana*),
- plamienok plotný (*Clematis vitalba*),
- vŕba (*Salix* sp.).

Spôsoby šírenia:

- Šíri sa infikovanými sadenicami viniča a vektorom.
- Schopnosť letu vektora *Scaphoideus titanus* je obmedzená na približne 50 metrov, ale vetrom môže byť unášaná na väčšie vzdialenosti.

GFDP nie je prenosná mechanicky, osivom ani peľom, to znamená, že sa nešíri počas zimného rezu ani pri zelených prácach vo vinohradoch.

Vektory:

GFDP je medzi jednotlivými hostiteľmi prenášaná vektormi, ktorými sú:

1. *Scaphoideus titanus* – cicavý hmyz - cikádka - známy a zároveň najvýznamnejší vektor.
2. *Dictyophara europaea* – (synonymum *Epiptera europaea)* – cicavý hmyz – cikáda – známy vektor.
3. *Orientus ishidae* – cicavý hmyz – cikáda – potenciálny vektor.

Zemepisné rozšírenie:

Vektor *Scaphoideus titanus* bol do Európy zavlečený zo Severnej Ameriky (USA, Kanada).

Výskyt vektora *Scaphoideus titanus* v Európe – Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Česká republika, Čierna Hora, Chorvátsko, Francúzsko, Maďarsko, Moldavsko, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Rusko, Slovensko, Slovinsko, Srbsko, Španielsko, Švajčiarsko, Taliansko, Ukrajina.
Výskyt vektora na Slovensku – prítomný vo všetkých vinohradníckych oblastiach v rôznej intenzite.

Životný cyklus *Scaphoideus titanus*

Vyžaduje hlavného hostiteľa, ktorým je vinič (*Vitis* spp.). *Scaphoideus titanus* má jednu generáciu do roka. Prezimujúcim štádiom vektora sú vajíčka nakladené do kôry dvojročného dreva viniča od začiatku septembra. Vektor má 5 instarov (vývojových štádií, L1 až L5), ktorých vývoj začína od polovice mája do polovice júla. Dospelé jedince sa objavujú od

polovice júna do prvej dekády októbra. Larválne štádiá a dospelí jedinci sú schopní získať GFDP. Prenos GFDP cez vajíčka nebol dokázaný, to znamená, že na jar sa liahnu neinfekčné jedince. Tieto musia najprv z infikovaných krov viniča nasať GFDP do svojho tela, aby sa stali infekčnými. Prenos GFDP na ďalšie kry viniča začína od štádia L3. Samčeky sú pri prenose choroby efektívnejší ako samičky.

III. PLÁNY KONTROLY A ODBERY VZORIEK

V tabuľke uvádzame výmery produkčných, ekologických a neobrábaných vinohradov.

Tabuľka 1 Prehľad o výmerách vinohradov pre okres Komárno (2025)

Okres	Celková produkčná výmera*	Výmera EKO vinohradov*	Výmera vinohradov v šetrnom hospodárení**	Výmera neobrábaných vinohradov*
Komárno	1 316,22	20,13	575,58	204,86

* zdroj vinohradnícka register ÚKSÚP
**zdroj PPA

V roku 2026 budú odoberané vzorky na 3 ochorenia viniča: GFDP, stolbur a zvinutku.

- Vzorky na GFDP a stolbur - spoločná vzorka, polovica vzoriek bude diagnostikovaná na obidve ochorenia.
- Vzorky na rýchly skríningový test na GFDP.
- Vzorky na zvinutku budú odoberané osobitne výberom podľa zhodnotenia príznakov inšpektorom ÚKSÚP. Maximálny počet je 200 vzoriek pre celé Slovensko.

Vzorkovanie bude vykonávané v období máj až október.
Zároveň bude vykonávaný monitoring vektorov žltými lepovými doskami.

plán vzorkovania pre všetky okresy pre rok 2026 uvedený v tabuľke 2.

Tabuľka 2 Prehľad o plánovaných kontrolách a odberoch vzoriek v okrese Komárno

Okres	Počet subjektov	Počet kontrol	Počet vzoriek a princíp vzorkovania			
			Mladé vinohrady (471,74 ha)	Ostatné vinohrady		Spolu
			1 vzorka na pozemok	Výmera	1 vzorka zo 6 ha	
Komárno	40	40	20	887,67	148	168

IV.ZÁZNAMY Z KONTROL

Kontroly a odbery vzoriek vykonávajú inšpektori ÚKSÚP.

- Kontrola zaznamenaná v Zázname o vykonaní kontroly-A (RL/OOR/06/00/2025),
- Odber vzorky zaznamenaný v Zázname o odbere vzorky-B (RL/OOR/12/00/2026),
- Kontrola nariadených rastlinolekárskych opatrení zaznamenaná v zázname-A (RL/OOR/07/00/2025).

Fotodokumentácia:
Z každej kontroly je potrebné vyhotoviť fotodokumentáciu.

V. OZNAMOVACIA POVINNOSŤ A KONTAKTY NA INŠPEKTOROV ÚKSÚP

Oznámiť bezodkladne výskyt, rozširovanie alebo podozrenie z výskytu karanténneho škodcu Únie - GFDP alebo príznaky napadnutia alebo poškodenia krov viniča týmto ochorením **je povinnosťou každej osoby na úseku rastlinolekárskej starostlivosti, či už fyzickej alebo právnickej**, tzn. že oznamujú nielen profesionálni pestovatelia a výrobcovia, ale aj súkromné osoby – záhradkári a hobby pestovatelia.

Hlásenie možno realizovať e-mailom na **ochrana@uksup.sk**

alebo písomne na adresu:

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Odbor ochrany rastlín
Matúškova 21
833 16 Bratislava

Kontakty na inšpektorov ÚKSÚP: https://www.uksup.sk/kontakty-inspektorov

Tabuľka 3 Kontakty na inšpektora ÚKSÚP pre okres Komárno

Okres	Kontakt na inšpektora ÚKSÚP
Komárno	Ing. Mária ŠULKOVÁ 0918 / 599 099 maria.sulkova@uksup.sk

VI. RASTLINOLEKÁRSKE OPATRENIA A POVINNOSTI PRE OKRES KOMÁRNO

Opatrenia, povinnosti a odporúčania pre pestovateľov viniča a výrobcov (producentov) množiteľského materiálu vo všetkých vinohradoch v okrese:

a) Umožniť prístup inšpektorom ÚKSÚP alebo k tomu oprávneným osobám na kontroly a odbery vzoriek,

b) Kontrolovať zdravotný stav vinohradov:

Vykonávať pravidelnú kontrolu zdravotného stavu vinohradov – sledovať príznaky napadnutia: u bielych odrôd žltnutie listov, u červených začervenanie, zvinovanie listov, nedozrievanie bobúľ.

- všetky príznakové kry najneskôr do konca vegetácie viditeľne označiť (farbou, páskou a pod.),
- na všetkých príznakových kroch odstrániť počas vegetácie všetky zelené letorasty s tým, že tento úkon treba po opätovnom vypučaní zopakovať minimálne ešte dva razy do konca vegetácie.

c) Na základe kontroly vykonanej inšpektorom ÚKSÚP alebo e- mailovej odpovede zo strany ÚKSÚP vykonať likvidáciu všetkých príznakových drevených častí označených krov viniča najneskôr po zbere a ukončiť ju najneskôr do začiatku nasledujúceho vegetačného obdobia (najlepšie do polovice marca), a ostatných hostiteľov bez vzorkovania a laboratórneho testovania.

d) Ak počet príznakových krov presiahne 20 % celkového počtu živých krov v predmetnom vinohrade, je nevyhnutná likvidácia celého vinohradu alebo jeho časti tak, ako je zaregistrovaný vo Vinohradníckom registri SR delenom podľa odrôd. Za tým účelom musí dotknutý subjekt kontaktovať inšpektora ÚKSÚP za účelom vykonania kontroly pred likvidáciou celého vinohradu. Po vykonaní kontroly bude vydané rozhodnutie s povinnou likvidáciou daného vinohradu. Po ukončení likvidácie celého vinohradu bude vykonaná následná kontrola vykonaných opatrení inšpektorom ÚKSÚP.

Likvidáciou sa rozumie spálenie celých napadnutých rastlín vrátane koreňov a dezinfekcia použitého náradia. Ak nie je možné odstrániť korene infikovaných rastlín, treba ich ihneď po odrezaní kmeňa ošetriť systémovo pôsobiacim herbicídom. Zároveň je nevyhnutné všetky následne vyrastajúce výmladky priebežne likvidovať mechanicky alebo chemicky;

Užívateľ vinohradu je povinný po vykonaní každej likvidácie krov na základe § 8 ods. 7 zákona č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve oznámiť túto skutočnosť odboru vinohradníctva, vinárstva a ovocných sadov kontrolného ústavu na príslušnom tlačive prostredníctvom elektronickej služby CUR (Hlásenie o zmene v registrácii vinohradu).

e) Počas vegetácie vykonávať vlastný pravidelný monitoring cikádky *Scaphoideus titanus*, ktorá je prenášačom GFDP, žltými lepovými doskami. Žlté lepové dosky umiestniť na hostiteľských rastlinách a pri okrajoch vinohradu. O monitoringu viesť evidenciu.

f) Vykonať ošetrenia rastlín viniča proti cikádke *Scaphoideus titanus* vo vhodnom termíne na základe signalizácie ÚKSÚP minimálne dvomi postrekmi autorizovanými POR, v zamorenej zóne sú potrebné tri ošetrenia. Listy viniča ošetrené uvedenými prípravkami nesmú byť použité na potravinárske účely. Schéma ochrany a prehľad POR je uvedený v **Prílohe 1** „*Schéma ochrany a povolené prípravky na ochranu rastlín proti vektorom*“. Zmeny v zozname autorizovaných prípravkov na ochranu rastlín možno nájsť v informačnom systéme ISPOR na stránke https://pripravky.uksup.sk/pripravok/search. Odporúčame aj ošetrenie okolitých (v bezprostrednej vzdialenosti) hostiteľských rastlín, napríklad plamienok plotný, lieska, vŕba, jelša alebo pajaseň, ktoré môžu byť alternatívnym hostiteľom či zdrojom vektorov (prenášačov).

g) Páliť zvyšky viničia po reze viniča v jarnom období. Týmto opatrením sa redukuje samotný potenciálny výskyt GFDP v odrezaných častiach viniča, ale najmä prezimujúce štádiá vektorov. Kombináciou s primeranou chemickou ochranou proti vektorom možno dosiahnuť výrazné zníženie zdrojov nákazy. Pálenie v otvorenej krajine treba pred začatím nahlásiť hasičom na číslo 150 vrátane opätovného oznámenia ukončenia

pálenia. Takto je potrebné oznámiť každú lokalitu a každý deň vykonávania pálenia ako rastlinolekárskeho opatrenia. Samotným pálením nesmú byť obťažovaní blízki susedia. Možno ho vykonávať počas celého roka, pričom v čase nebezpečenstva vzniku požiarov v lesoch (stupeň požiarneho nebezpečenstva je zverejňovaný na stránke www.shmu.sk v období apríl až október) je potrebná užšia spolupráca s hasičmi. Pálenie odporúčame vykonať aj na rastlinných zvyškoch po snímaní vinohradov v druhej polovici leta, keď po ich dôkladnom vysušení je tiež potrebné využiť likvidáciu pálením.

Na spaľovanie biologického odpadu je potrebné požiadať o udelenie súhlasu podľa § 97 ods. 1 písm. b) zákona o odpadoch na zneškodňovanie odpadov príslušný okresný úrad. Súhlas podľa § 97 ods. 1 písm. b) zákona o odpadoch by mal obsahovať všetky požadované náležitosti vyplývajúce z § 97 ods. 2 a 3 zákona o odpadoch.
V zmysle zákona o odpadoch nie je možné udeliť súhlas fyzickej osobe (občanovi), ale len právnickej osobe alebo fyzickej osobe - podnikateľovi. Fyzická osoba postupuje v zmysle usmernenia vydaného ÚKSUP a podľa všeobecne záväzného nariadenia príslušnej obce, prípadne podľa pokynov príslušnej obce. Obec však v zmysle zákona o odpadoch nie je oprávnená udeliť súhlas na spaľovanie odpadov fyzickej osobe. Obec môže požiadať príslušný okresný úrad o vydanie súhlasu podľa § 97 ods. 1 písm. b) zákona o odpadoch.

h) Opätovnú výsadbu vinohradov odporúčame vykonať najskôr po 2 rokoch pestovania inej plodiny, ktorá nie je hostiteľom GFDP.

i) Každú novú výsadbu minimálne 6 mesiacov vopred oznámiť na ÚKSÚP e-mailom na adresu ochrana@uksup.sk.

j) Každý predajca viničových sadeníc je povinní oznámiť na ÚKSÚP e-mailom na adresu ochrana@uksup.sk každú dodávku určenú pre výsadbu nových vinohradov v rámci výsadbových práv alebo reštrukturalizácie vinohradov.

k) Viničové sadenice použité na novú výsadbu musia byť označené rastlinným pasom.

l) Pred každou výsadbou zabezpečiť včasný úradný odber vzoriek každej dodávanej dávky prostredníctvom inšpektora ÚKSÚP. Odporúčame vykonať platbu za danú dodávku až po prijatí negatívnych výsledkov rozborov.

m) Umožniť vzorkovanie všetkých nových výsadieb inšpektormi ÚKSÚP počas 1. roka po výsadbe a následnému laboratórnemu testovaniu na výskyt GFDP.

n) Drobnopestovateľom neodporúčame nákup viničových sadeníc cez internet a nákup črepníkových/kontajnerovaných sadeníc.

Množiteľské porasty

V nárazníkovej zóne musia množiteľské porasty viniča spĺňať legislatívne požiadavky rastlinolekárskej legislatívy, pričom každá prihlásená dávka podlieha povinnému vzorkovaniu na diagnostiku GFDP.

Verejná zeleň

Vo verejne zeleni, ktorá sa nachádza vo vzdialenosti do 200 m od vinohradov (obrábaných aj neobrábaných) odporúčame tieto mechanické opatrenia:

a) Likvidácia inváznej dreviny – pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*),

b) Likvidácia plamienka plotného (*Clematis vitalba*),

c) Zákaz výsadby hostiteľských rastlín (*Ailanthus altissima, Alnus glutinosa, Alnus incana, Clematis vitalba, Corylus avellana, Salix* sp., okrasné druhy *Vitis* sp.),

d) Hostiteľské rastliny odporúčame nahradiť inými druhmi drevín.

Chemická ochrana proti vektorom na hostiteľských rastlinách vo verejnej zeleni nie je nevyhnutná.

VII. ZÁKAZY V ZAMORENEJ ZÓNE

a) Zakladať a prihlasovať množiteľské porasty viniča a premiestňovanie hostiteľských rastlín mimo zamorenú zónu je zakázané.

b) Zákaz výsadby hostiteľských rastlín (*Ailanthus altissima, Alnus glutinosa, Alnus incana, Clematis vitalba, Corylus avellana, Salix* sp., okrasné druhy *Vitis* sp.).

VIII. KOMUNIKÁCIA S VEREJNOSŤOU A INFORMOVANIE VEREJNOSTI

Všetky informácie vrátane mapového zobrazenia nárazníkových a zamorených zón určené profesionálnym pestovateľom, výrobcom, vinohradníkom, vinárom, ale aj súkromným osobám – záhradkárom, hobby pestovateľom viniča a ostatnej dotknutej verejnosti ÚKSÚP uverejňuje a pravidelne aktualizuje na svojej webovej stránke. Zároveň potrebné informácie vo vzťahu k GFDP zasiela elektronicky prostredníctvom systému CÚR na všetky kontakty, ktoré má k dispozícii.

ÚKSÚP na svojej webovej stránke uverejňuje signalizáciu, ktorá informuje o výskyte škodcov, termínoch ošetrenia a autorizovaných prípravkov na ochranu rastlín.

Pracovníci ÚKSÚP sa zúčastňujú na odborných seminároch, prednáškach, výstavách a diskusiách s profesionálnymi pestovateľmi aj ostatnou verejnosťou.

ÚKSÚP vydáva informačné letáky, ktoré sú k dispozícii na webovej stránke aj v tlačenej podobe.

V prípade oslovenia inšpektora ÚKSÚP alebo pracovníka odboru ochrany rastlín médiami (rozhlas, televízia, tlačené periodiká a pod.) akýmkoľvek spôsobom (telefonicky, e-mailom)

inšpektor ÚKSÚP alebo pracovník odboru ochrany rastlín túto požiadavku postúpi na svojho nadriadeného.

Okrem toho ÚKSÚP zverejňuje informačné letáky a vykonáva odborné prednášky zamerané na karanténnych a prioritných škodcov Únie s cieľom zvyšovať informovanosť obyvateľstva ohľadom ochrany rastlín pred karanténnymi škodcami Únie. Verejnosť má ku všetkým informáciám prístup cez internetovú stránku ÚKSÚP www.uksup.sk.

IX. ČASOVÝ HARMONOGRAM ÚLOH PRE OKRES KOMÁRNO

Tabuľka 4 Harmonogram úloh pre ÚKSÚP

Fáza	Obdobie	□ Úlohy pre ÚKSÚP
Fáza I – prípravná	Pred začiatkom vegetácie	□ plány kontrol a vzoriek, □ akčný plán, □ vyhlásenie karantény pre daný okres, □ informovanie pestovateľov, □ pravidelná distribúcia informácii a školenia, □ zmapovanie vinohradov v celom okrese, □ objednať lepové dosky.
Fáza II – sezóna - prieskum, vzorkovanie	1-6 mesiacov Počas vegetácie	□ kontroly počas vegetácie, □ odbery vzoriek, □ inštalácia lepových dosiek, □ dohľad nad likvidáciou, □ kontrola nariadených opatrení, □ dokumentácia, □ signalizácia na ošetrenie proti vektorom.
Fáza III – vyhodnotenie sezóny	Po skončení sezóny	vyhodnotiť: □ počet kontrol, □ počet hlásení, □ výsledky analýz, □ stav prenášačov, □ pripraviť správu.
Fáza IV	Celý rok (príprava + vegetácia)	□ opakovať monitoring, □ aktualizovať zóny, □ aktualizovať akčné plány, □ pokračovať v preventívnych opatreniach, □ informovať pestovateľov.

Tabuľka 5 Harmonogram úloh pre pestovateľov

Fáza	Obdobie	■ Úlohy pre pestovateľov
Fáza I – prípravná	Pred začiatkom vegetácie	■ zúčastňovať sa na školeniach, ■ objednať lepové dosky, ■ likvidácia potvrdených prípadov, ■ nové výsadby vopred nahlásiť.
Fáza II – sezóna	1-6 mesiacov Počas vegetácie	■ kontroly počas vegetácie, ■ nahlasovanie podozrení, ■ inštalácia lepových dosiek, ■ sledovanie signalizácie na ošetrenie proti vektorom, ■ chemické ošetrenie v nárazníkovej a zamorenej zóne, ■ vedenie evidencie POR, ■ likvidácia potvrdených prípadov, ■ dokumentácia.
Fáza III	Po skončení sezóny – príprava na ďalší rok, znova prechod do fázy I.	■ likvidácia potvrdených prípadov, ■ pokračovať v preventívnych opatreniach, ■ sledovať aktuálne informácie, ■ pripravovať sa na ďalšiu sezónu, ■ nahlásiť ÚKSÚP spotrebu POR za príslušný rok.

X. KALENDÁR VÝKONU OPATRENÍ PROTI GFDP

JANUÁR – FEBRUÁR

Cieľ: Likvidácia prezimujúcich štádií (vajíčok) vektora *Scaphoideus titanus* a príznakových krov viniča.

Čo robiť:

- Zimný rez – odstránenie všetkých odrezaných častí vrátane celých príznakových krov mimo vinohradu a ich likvidácia spálením na obratliskách.
- Likvidácia spálením divého viniča a ostatných hostiteľov (plamienok plotný, lieska, vŕba, jelša a pajaseň) rastúcich vo vinohrade alebo v bezprostrednej blízkosti.

MAREC – APRÍL

Čo robiť:

- Likvidácia spálením divého viniča a ostatných hostiteľov (plamienok plotný, lieska, vŕba, jelša a pajaseň) rastúcich vo vinohrade alebo v bezprostrednej blízkosti.

MÁJ

Cieľ: Sledovať výskyt nýmf *Scaphoideus titanus* a signalizáciu ÚKSÚP.

Čo robiť:

- Na všetkých príznakových kroch odstrániť všetky zelené letorasty s tým, že tento úkon treba po opätovnom vypučaní zopakovať minimálne ešte dva razy do konca vegetácie,
- Monitoring nýmf na spodnej strane listov, najmä najstarších spodných listov na letorastoch.
- Vyvesiť žlté lepové dosky.
- Kontrolovať nálet cikád na žltých lepových doskách minimálne 2 razy za týždeň. Odporúčame viesť písomnú evidenciu týchto pozorovaní.
- V prípade zistenia nýmf v štádiu L3, vykonať prvé ošetrenie povolenými prípravkami.

JÚN

Cieľ: Aplikácie prípravkov na ochranu rastlín proti vektorom.

Čo robiť:

- Pokračovať v kontrole náletu cikád na žltých lepových doskách minimálne 2 razy za týždeň. Odporúčame viesť písomnú evidenciu týchto pozorovaní.
- Podľa vlastného pozorovania alebo podľa signalizácie vykonať prvé ošetrenie a o 12-14 dní druhé ošetrenie.
- Pokračovať v odstraňovaní všetkých zelených letorastov na príznakových kroch,
- Viesť evidenciu ošetrení proti cikádam.

JÚL

Cieľ: Aplikácia prípravkov na ochranu rastlín, objavujú sa prvé príznakové rastliny.

Čo robiť:

- Vykonať tretie ošetrenie proti vektorom.
- Pokračovať v kontrole náletu cikád na žltých lepových doskách minimálne 2 razy za týždeň. Odporúčame viesť písomnú evidenciu týchto pozorovaní.
- Pokračovať v odstraňovaní všetkých zelených letorastov na príznakových kroch,
- Označovanie príznakových krov s úrodou.
- Odstránenie celých silno podozrivých krov.

AUGUST

Čo robiť:

- Pokračovať v odstraňovaní všetkých zelených letorastov na príznakových kroch,
- Odstránenie celých silno podozrivých krov.
- Označovanie príznakových krov s úrodou.

SEPTEMBER – OKTÓBER

Čo robiť:

- Okamžitá likvidácia príznakových krov a označených krov po zbere.
- Evidencia zlikvidovaných krov.

NOVEMBER – DECEMBER

Cieľ: Zhodnotenie roka a plány na ďalší rok.

Čo robiť:

- **Vyhodnotenie účinnosti zásahov**:
  - počty odstránených krov,
  - výskyt príznakov,
  - úroveň výskytu vektora.

- **Optimalizácia budúcich zásahov** – posúdiť možnosť úplnej likvidácie silne napadnutých vinohradov s viac ako 20 % príznakovými krami alebo výsadieb s opakovaným odstraňovaním viac ako 10 % príznakových krov.

XI. STRUČNÉ ROZDELENIE KOMPTETENCIÍ A ZODPOVEDNOSTI

MPRV SR
Koordinuje úlohy jednotlivých zodpovedných orgánov v rámci svojej pôsobnosti.
Je koordinačným a rozhodujúcim orgánom v prípade sporov v rámci spolupráce s orgánmi v pôsobnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

ÚKSÚP
Prieskum a monitoring škodcov, kontrolná činnosť, odbery a analýza vzoriek, návrhy na vyhlásenie karantény, navrhuje akčný plán, vydáva rozhodnutia, poskytuje ´metodické usmernenia, informovanosť.

Okresný úrad / miestna samospráva
Vyhlásenie karantény na základe návrhu ÚKSÚP, kontrola dodržiavania povinností vlastníka, nájomcu alebo správcu vo vzťahu k poľnohospodárskej pôde, informuje vinohradníkov, obyvateľov v obci/okrese, udelenie súhlasu podľa § 97 ods. 1 písm. b) zákona o odpadoch na zneškodňovanie odpadov.

Vinohradníci / vlastníci / užívatelia vinohradov
Pravidelná kontrola vinohradov, hlásenie podozrení, chemické a mechanické opatrenia, likvidácia napadnutých rastlín. Vzájomná spolupráca medzi vinohradníkmi.

Záhradkári / vlastníci / užívatelia menších vinohradov
Rovnako povinnosť sledovať vinič, hlásiť podozrenia z výskytu, riadiť sa opatreniami – GFDP sa netýka len veľkých vinohradov.

XII. VYHODNOTENIE

Úlohy ÚKSÚP:

- Zaznamenávať: počet kontrolovaných parciel, pozemkov, počet nainštalovaných lepových dosiek, počet zachytených prenášačov, počet podozrivých hlásení, počet potvrdených prípadov.
- Po skončení sezóny pripraviť súhrnnú správu čo fungovalo, kde boli problémy, odporúčania pre nasledujúci rok.
- Stanoviť kľúčové ukazovatele úspechu: napríklad zníženie počtu nových prípadov, stabilizovanie počtu prenášačov, zvýšená miera zapojenia pestovateľov.
- Pravidelne aktualizovať akčný plán podľa výsledkov, nových poznatkov, nových POR, pri zmene legislatívy a pod.

XIII. SKRATKY A DEFINÍCIE

SKRATKY:

GFDP - Grapevine flavescence dorée phytoplasma – fytoplazma žltnutia viniča
ISPM - International Standards for Phytosanitary Measures - Medzinárodné normy pre rastlinolekárske opatrenia
MPRV SR – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
OOR – Odbor ochrany rastlín Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho v Bratislave
POR – prípravky na ochranu rastlín
PPA – pôdohospodárska platobný agentúra
SR – Slovenská republika
ÚKSÚP – Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave

DEFINÍCIE:

Inšpektor ÚKSÚP - rastlinolekársky inšpektor (fytoinšpektor) odboru ochrany rastlín je fyzická osoba, ktorá je vymenovaná príslušným orgánom (ÚKSÚP) na miesto zamestnanca, a ktorá je primerane vyškolená na vykonávanie úradných kontrol a iných úradných činností v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach. Úradné kontroly a iné úradné činnosti vykonáva vo vnútrozemí SR.

Nižšie uvedené definície sú uvedené v zákone o vinohradníctve a vinárstve – 313/2009 Z. z. :

Vinica - druh pozemku s trvalým porastom viniča vrátane neproduktívnych plôch.
Vinohradnícka plocha - pozemok s vhodnými pôdno-klimatickými stanovištnými podmienkami, ktorú registruje ÚKSÚP, ktorý sa člení na:

1. obhospodarovanú vinohradnícku plochu, ktorou je plocha vysadená viničom ako čistá alebo pridružená kultúra rodivá alebo ešte nerodivá, určená na výrobu hrozna a pravidelne podrobovaná pestovateľským operáciám zameraným na získanie výrobku určeného na predaj,
2. opustenú vinohradnícku plochu, ktorou je plocha vysadená viničom, ktorá nie je pravidelne podrobovaná pestovateľským operáciám zameraným na získanie výrobku určeného na predaj,

3. vyklčovanú vinohradnícku plochu, ktorou je plocha, z ktorej boli odstránené všetky kry viniča.

Vinohrad - obhospodarovaná vinohradnícka plocha vysadená viničom.

XIV. PRÍLOHY

1. Schéma ochrany a povolené prípravky na ochranu rastlín proti vektorom
2. Informačný leták